

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 13 października 2026 r.
znak sprawy: DTS.wzs.058.20.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 19864 w sprawie potrzeby wprowadzenia rozwiązań systemowych dla rolników chorujących na boreliozę z Lyme jako rolniczą chorobę zawodową

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **19864** Pana Posła Tadeusza Woźniaka w sprawie potrzeby wprowadzenia rozwiązań systemowych dla rolników chorujących na boreliozę z Lyme jako rolniczą chorobę zawodową, przekazuję odpowiedzi na pytania zawarte w ww. interpelacji.

Ad 1. Czy Pan Minister dostrzega potrzebę potraktowania boreliozy z Lyme jako jednego z kluczowych problemów zdrowotnych i ubezpieczeniowych rolników? Jak Pan Minister ocenia skalę tego problemu wśród osób ubezpieczonych w KRUS? Czy na podstawie danych posiadanych przez KRUS można ustalić, ilu rolników w ostatnich 10 latach ubiegało się o świadczenia w związku z boreliozą jako chorobą zawodową?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dostrzega znaczenie boreliozy jako choroby mogącej pozostawać w związku z wykonywaniem działalności rolniczej. Obowiązujące przepisy zapewniają odpowiednią ochronę ubezpieczeniową rolników w związku z tym obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne dotyczące wprowadzania szczególnych rozwiązań w tym zakresie. Definicja choroby zawodowej określona została w art. 235¹ ustawy z dnia 26

czerwca 1974 r. Kodeks pracy¹ i brzmi następująco: *Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych „narażeniem zawodowym”.*

Za rolniczą chorobę zawodową natomiast uważa się chorobę, która powstała w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, jeżeli choroba ta jest objęta wykazem chorób zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy Kodeks pracy – zgodnie z art. 12 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników².

Chorobami zawodowymi są więc choroby wymienione w załączonym do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie chorób zawodowych z 30 czerwca 2009 r.³ wykazie chorób zawodowych wraz z okresem, w którym wystąpienie udokumentowanych objawów chorobowych upoważnia do rozpoznania choroby zawodowej pomimo wcześniejszego zakończenia pracy w narażeniu zawodowym.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) od początku swej działalności prowadzi analizy przyczyn i okoliczności chorób zawodowych rolników. Dokonuje tego na podstawie kwartalnych raportów statystycznych KRUS-15, tj. *Sprawozdania o wypadkach przy pracy rolniczej i chorobach zawodowych*, w którym zawarte są informacje zbiorcze na temat liczby zgłoszonych do jednostek organizacyjnych Kasy wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej, liczby i rodzaju wydanych decyzji w okresie sprawozdawczym, stwierdzonych uszczerbków na zdrowiu oraz rozpoznanych chorób lub grup chorobowych. Dane te generowane są z modułu *Obsługa wypadków* w systemie nSIU KRUS. W raporcie prezentowane zestawienia mają charakter wyłącznie agregatowy. Wnioski zakończone wydaniem decyzji przyznających świadczenia są poddawane w KRUS szczegółowej analizie w oparciu o kopie akt zgromadzonych do wniosku. W załącznikach przekazujemy dane dotyczące chorób zawodowych. Zgodnie z ww. wykazem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie chorób zawodowych z 30 czerwca 2009 r. - borelioza zaliczana jest do pozycji

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.

² Dz. U. z 2025 r. poz. 1770,

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1836, z późn. zm.

wykazu chorób zawodowych jako choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa.

Decyzje odmowne w raportach generowanych w KRUS obejmują takie parametry jak:

- liczba zdarzeń zakończonych wydaniem decyzji odmawiających świadczenia ogółem,
- brak prawa do ubiegania się o świadczenie (poszkodowany nie jest ubezpieczony lub wnioskodawca nieuprawniony do świadczenia),
- brak stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu,
- niedopełnienie obowiązków (np. niedostarczenie zaświadczenia N-14 o zakończeniu leczenia).

Najczęstszą przyczyną wydawania decyzji odmownych w przypadku chorób zakaźnych lub pasożytniczych jest brak stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Dodatkowo informuję, że KRUS posiada dane o liczbie rent rolniczych z tytułu niezdolności do pracy przyznanych w latach 2022-2025 w związku z niezdolnością spowodowaną chorobami zakaźnymi i pasożytniczymi (w tym boreliozą).

Rok	Liczba nowo przyznanych rent rolniczych z tytułu niezdolności do pracy – choroby zakaźne i pasożytnicze
2022	211
2023	183
2024	195
2025	177

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie prowadzi statystyk w sprawie chorób zawodowych dotyczących wyłącznie boreliozy.

Ad 2 Czy KRUS prowadzi odrębne statystyki dotyczące boreliozy jako rolniczej choroby zawodowej, obejmujące liczbę wniosków, decyzji przyznających świadczenie, decyzji odmownych, przyczyn odmów, odwołań oraz spraw sądowych? Jeżeli takie dane nie są obecnie gromadzone, czy Pan Minister rozważy

zobowiązanie KRUS do ich prowadzenia? Jak bez takich danych możliwa jest rzetelna ocena skali problemu i skuteczności obecnych procedur?

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie prowadzi statystyk w sprawie chorób zawodowych związanych z boreliozą. Aktualnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie są prowadzone prace w tym zakresie.

Ad 3. Czy Pan Minister zleci KRUS przygotowanie analizy spraw dotyczących boreliozy jako choroby zawodowej rolników z ostatnich 10 lat? Analiza taka powinna wskazywać, ile decyzji odmownych wynikało z braku stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, ile z problemów związanych z ustaleniem okresu ubezpieczenia, ile z trudności w ustaleniu momentu zakażenia, ile z braków dokumentacji medycznej oraz ile spraw zakończyło się odwołaniem do sądu.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie prowadzi statystyk w sprawie chorób zawodowych związanych z boreliozą. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostaje otwarte na rozwiązania służące poprawie stanu zdrowia rolników i ich rodzin, jednak obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w zakresie zmiany zasad postępowania w sprawach dotyczących boreliozy jako choroby zawodowej rolników.

Ad 4. Czy Pan Minister dostrzega problem praktyczny polegający na tym, że rolnik może mieć stwierdzoną chorobę zawodową, a mimo to nie uzyskać świadczenia z KRUS z powodu dodatkowych przesłanek dowodowych, orzecniczych lub dokumentacyjnych? Czy zdaniem Pana Ministra obecny system w wystarczający sposób chroni osoby, które przez wiele lat pracowały w warunkach narażenia na choroby odkleszczowe, ale nie są w stanie wskazać dokładnej daty zakażenia?

Przy rozpatrywaniu wniosku o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek rolniczej choroby zawodowej, komórka ds. świadczeń przyjmuje, że stwierdzona choroba zawodowa przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego w wydanej decyzji powstała w okresie ubezpieczenia, jeżeli w wykazie chorób zawodowych został dla tej choroby ustalony okres, w którym wystąpienie objawów chorobowych upoważnia do jej rozpoznania, pomimo wcześniejszego zakończenia pracy w narażeniu zawodowym. W przypadku przedłożenia decyzji o stwierdzeniu rolniczej choroby zawodowej, dla której wykaz chorób zawodowych nie określa okresu, w którym wystąpienie udokumentowanych objawów upoważnia do rozpoznania tej choroby, komórka

ds. świadczeń zwraca się do lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego o wydanie opinii na podstawie zgromadzonej dokumentacji medycznej, w jakim okresie mogła powstać rolnicza choroba zawodowa. Ww. komórka ds. świadczeń, na podstawie wydanej opinii przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy ustala, czy rolnicza choroba zawodowa powstała w okresie ubezpieczenia i rozpatruje uprawnienia do jednorazowego odszkodowania z tytułu rolniczej choroby zawodowej. Jeżeli rolnicza choroba zawodowa powstała w okresie ubezpieczenia podejmuje się postępowanie orzecznicze.

Prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy lub komisji lekarskiej Kasy ustalające uszczerbek na zdrowiu w związku z rolniczą chorobą zawodową stanowi podstawę do wydania decyzji przyznającej świadczenie (na podstawie zarządzenia nr 40 Prezesa KRUS z 6 lipca 2017 r. w sprawie zasad przyjmowania zgłoszenia wypadku przy pracy rolniczej, ustalania jego okoliczności i przyczyn oraz rozpatrywania wniosku o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej)⁴.

Należy nadmienić, że w przypadku boreliozy istnieją przypadki braku możliwości wskazania dokładnej daty ukąszenia przez kleszcza. Różnorodność objawów boreliozy i jej podobieństwo do innych chorób znacznie utrudnia rozpoznanie. Zasady orzekania o istnieniu choroby zawodowej lub jej braku i postępowanie dowodowe jest takie samo (i powinno być) dla każdej grupy społecznej.

Od 1 stycznia 2025 r. jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej wynosi 1 431 zł za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego z 20 grudnia 2021 r.⁵

Dotychczas KRUS nie odnotował wpływu od ubezpieczonych zastrzeżeń dotyczących postępowań prowadzonych w związku z ustalaniem prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, w tym spowodowanej boreliozą.

⁴ Dz. Urz. KRUS z 2017 r. poz. 44,

⁵ Dz. U. z 2026 r. poz. 469.

Należy ponadto dodać, że zasady orzekania dotyczące chorób zawodowych zawarte są w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania⁶, zatem odpowiedzialne za podjęcie kierunków zmian ww. Rozporządzenia i jego załącznika jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ad 5. Czy Pan Minister rozważy zmianę zasad postępowania w sprawach dotyczących boreliozy jako choroby zawodowej rolników w taki sposób, aby większe znaczenie miało udokumentowanie wieloletniego narażenia zawodowego, charakter pracy w gospodarstwie rolnym oraz prawomocna decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej, a nie niemożliwa często do wskazania dokładna data ukąszenia kleszcza lub zakażenia?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostaje otwarte na rozwiązania służące poprawie stanu zdrowia rolników i ich rodzin, jednak obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w zakresie zmiany zasad postępowania w sprawach dotyczących boreliozy jako choroby zawodowej rolników.

Ad 6. Czy Pan Minister rozważy wprowadzenie zasady domniemania zawodowego narażenia na boreliozę w przypadku rolników, którzy przez wiele lat pracowali w gospodarstwie rolnym, byli stale albo sezonowo narażeni na kontakt z kleszczami, a właściwy organ sanitarny stwierdził u nich chorobę zawodową? Jeżeli Pan Minister nie widzi możliwości wprowadzenia takiego rozwiązania, proszę wskazać, jakie inne mechanizmy mogłyby chronić rolników przed negatywnymi konsekwencjami trudności dowodowych.

Odpowiedź jak w pkt 4.

Ad 7. Czy Pan Minister widzi potrzebę przygotowania jednolitych wytycznych dla jednostek KRUS dotyczących prowadzenia postępowań w sprawach boreliozy jako choroby zawodowej rolników? Czy takie wytyczne mogłyby obejmować sposób oceny wieloletniego narażenia zawodowego, dokumentowania pracy w gospodarstwie, analizy historii leczenia oraz uwzględniania przypadków późnego rozpoznania choroby?

⁶ Dz.U. 2002 nr 234 poz. 1974.

Odpowiedź jak w pkt 4.

Ad 8. Czy Pan Minister podejmie działania w celu przygotowania praktycznego poradnika dla rolników chorujących na boreliozę, który krok po kroku wyjaśni: jak zgłosić podejrzenie choroby zawodowej, jakie dokumenty gromadzić, jak opisać historię narażenia zawodowego, jak przygotować się do postępowania przed organami sanitarnymi i KRUS oraz jak postępować w przypadku decyzji odmownej?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie planuje obecnie przygotowania odrębnego poradnika dotyczącego boreliozy jako choroby zawodowej rolników.

Ad 9. Czy Pan Minister rozważy wprowadzenie pomocy doradczej albo prawnej dla rolników dochodzących świadczeń z tytułu boreliozy jako choroby zawodowej? Czy KRUS lub inna instytucja mogłaby zapewniać takim osobom wsparcie w kompletowaniu dokumentacji, przygotowaniu odwołania oraz wyjaśnieniu procedury, aby chory rolnik nie pozostawał sam w sporze z instytucją publiczną?

Odpowiedź jak w pkt 4. Ponadto KRUS jest otwarty w zakresie udzielania pomocy i nie odmawia wsparcia w tym zakresie.

Ad 10. Czy Pan Minister podejmie współpracę z Ministrem Zdrowia, Głównym Inspektorem Sanitarnym, Narodowym Funduszem Zdrowia oraz ministrem właściwym do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego w celu opracowania wspólnego programu pomocy dla rolników chorujących na boreliozę? Czy Pan Minister rozważy powołanie zespołu albo grupy roboczej, która przedstawi propozycje zmian w zakresie diagnostyki, dokumentowania choroby zawodowej, orzecznictwa KRUS i zasad przyznawania świadczeń?

Odpowiedź jak w pkt 4.

Ad 11. Czy Pan Minister planuje przeprowadzenie audytu albo kontroli praktyki KRUS w sprawach dotyczących boreliozy jako choroby zawodowej rolników? Czy taki audyt mógłby objąć w szczególności decyzje odmowne, sprawy odwoławcze, przyczyny nieprzyznania świadczeń oraz ocenę, czy procedury KRUS są jednolicie stosowane w poszczególnych oddziałach regionalnych?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie planuje obecnie przeprowadzenia odrębnego audytu ani kontroli dotyczących wyłącznie spraw związanych z boreliozą jako chorobą zawodową rolników.

Ad 12. Jakie konkretne działania legislacyjne, organizacyjne lub kontrolne Pan Minister zamierza podjąć w celu poprawy sytuacji rolników chorujących na boreliozę jako chorobę zawodową? Czy Pan Minister przewiduje harmonogram takich działań, a jeżeli nie – czy zamierza przynajmniej rozpocząć analizę problemu we współpracy z KRUS i właściwymi resortami?

Odpowiedź jak w pkt 4.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Adam Nowak
Podsekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Załącznik nr 1. Wnioski zarejestrowane w latach 2015-2025 w podziale na województwa,
2. Załącznik nr 2. Decyzje przyznające jednorazowe odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej - choroby zakaźne lub pasożytnicze w latach 2015-2025,
3. Załącznik nr 3. ODMOWY - choroby zakaźne lub pasożytnicze w latach 2015-2025, w podziale na województwa.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.